

Wij zijn
Awareways

**Sjoerd
van Veldhuizen**

Sociaal Psycholoog

**Maarten
Timmerman**

CEO

Wij zijn
Awareways

AWAREWAYS

Awareness, Gedrag & Cultuur

**Informatie, Privacy, Integriteit
& AI-geletterdheid**

Positieve insteek

Meten

Communiceren

Trainen

Simuleren

Implementeren

Essentiële pijlers om gedrags- verandering te stimuleren

Shadow AI

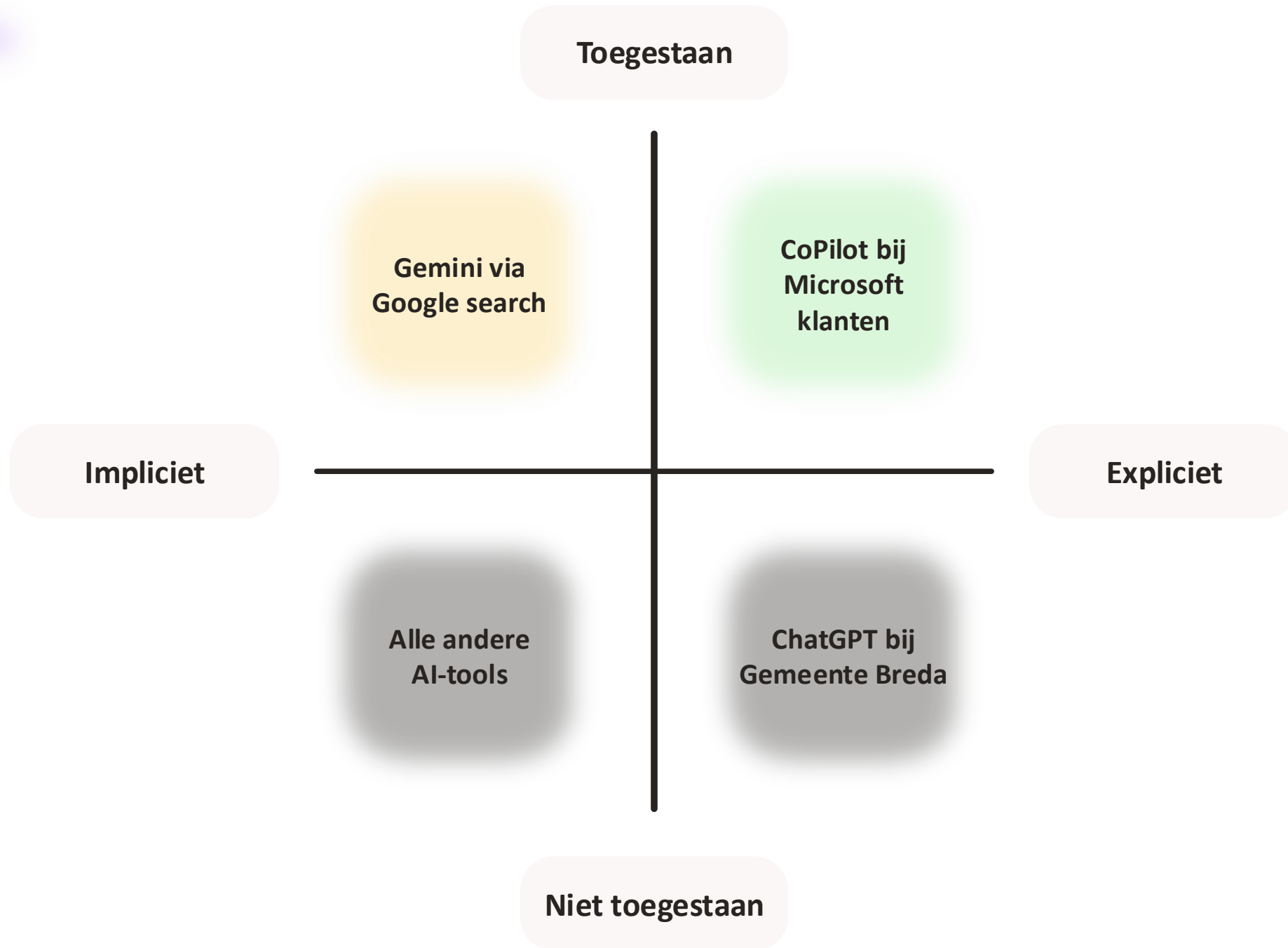
▲ © Thinkstock

Tot duidelijk is of ze veilig kunnen worden gebruikt, blokkeert Breda ChatGPT en Gemini voor ambtenaren

Bredase ambtenaren hebben voorlopig geen toegang tot openbare, door kunstmatige intelligentie (AI) ondersteunde programma's zoals ChatGPT. Zolang niet duidelijk is of gegevens van inwoners veilig zijn wordt de toegang geblokkeerd.

Ralph van Wolffelaar

6 januari 2026, 18:00

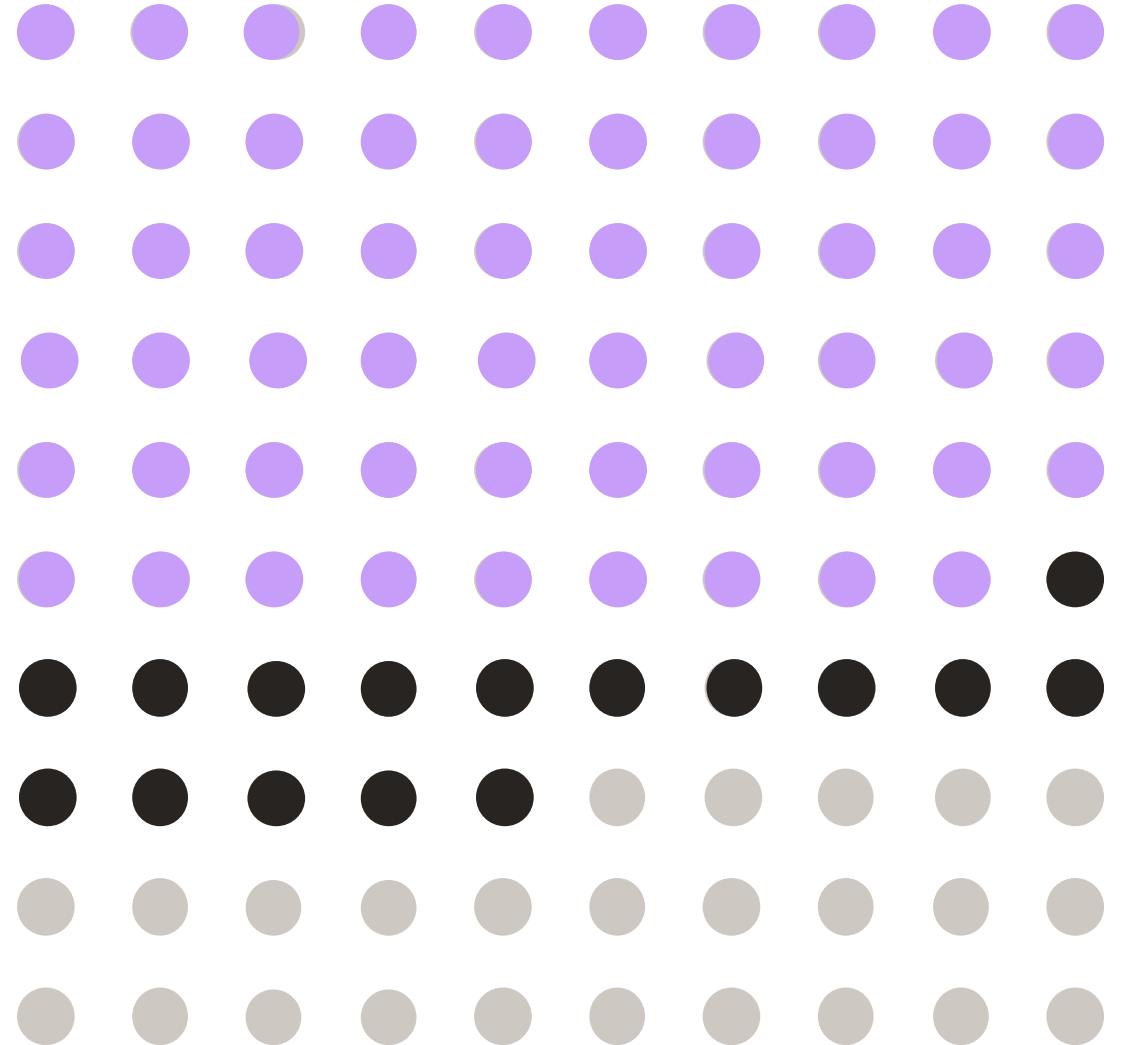

Shadow AI

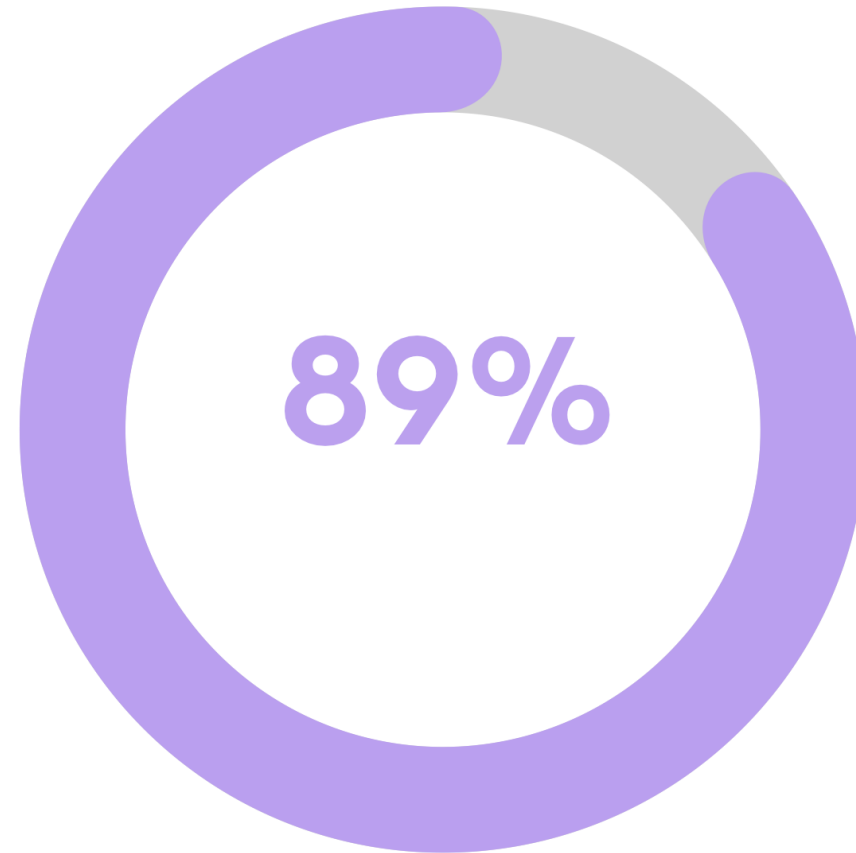

59%
gebruikt
Shadow AI.

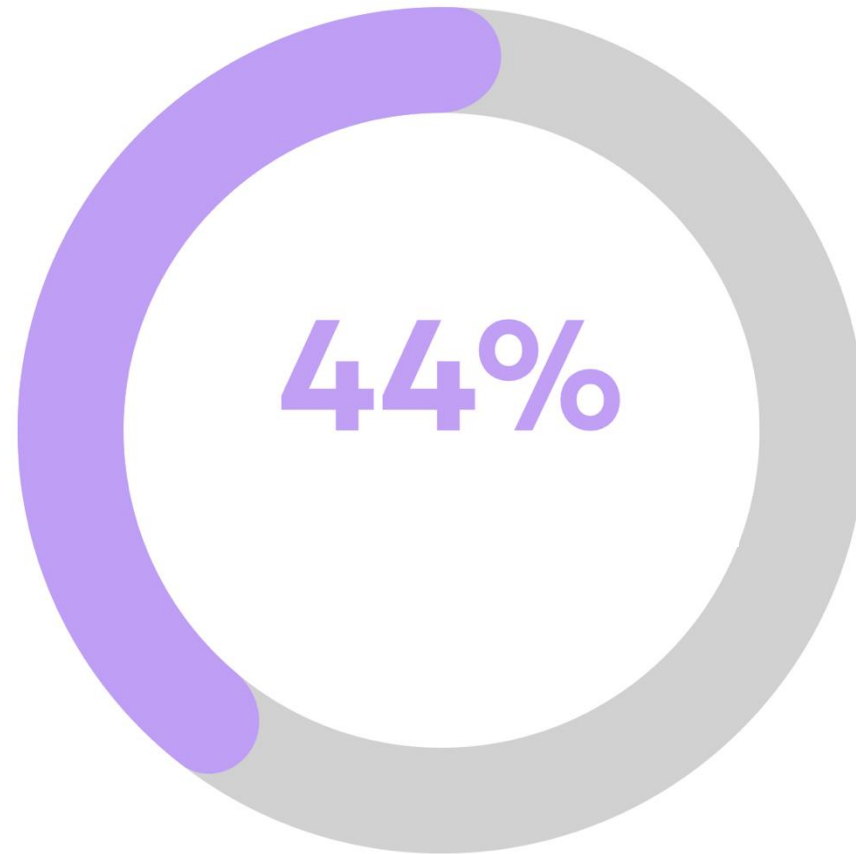
16% gebruikt
goedgekeurde AI.

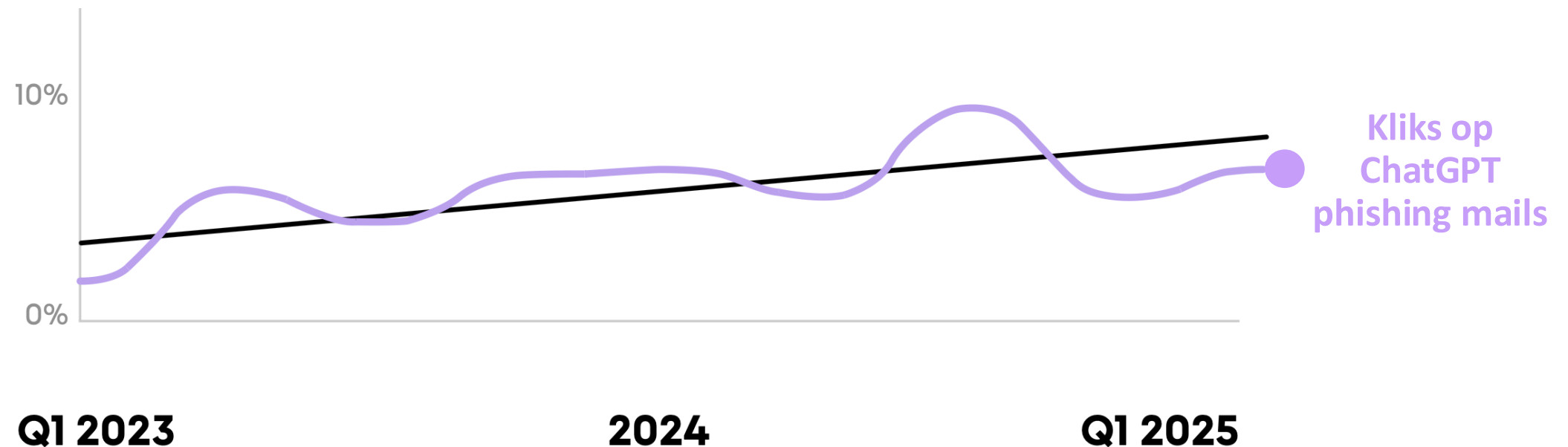
Medewerkers weten **eigenlijk**
wel hoe het moet.

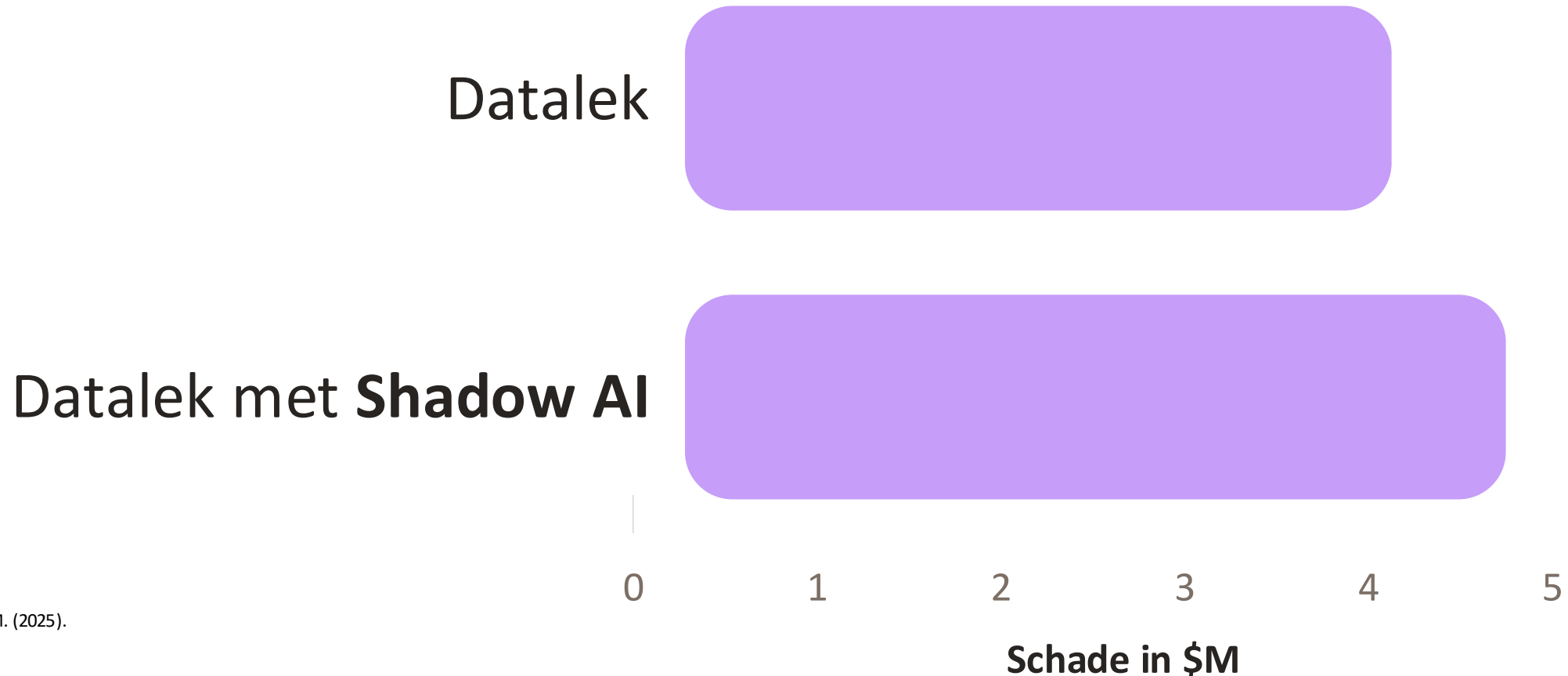
Medwerkers maken vaak een inschattingsfout.

Een **vervijfvoudiging** in kliks in 2 jaar tijd.

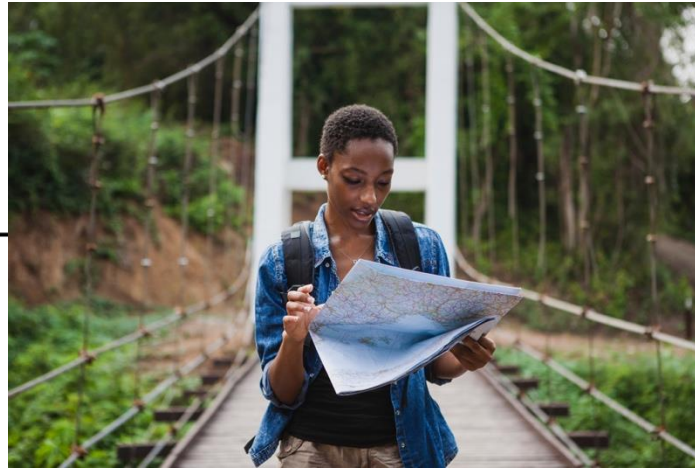
Shadow AI datalekken zijn \$670,000 duurder.

Niet blokkeren, maar **faciliteren**.

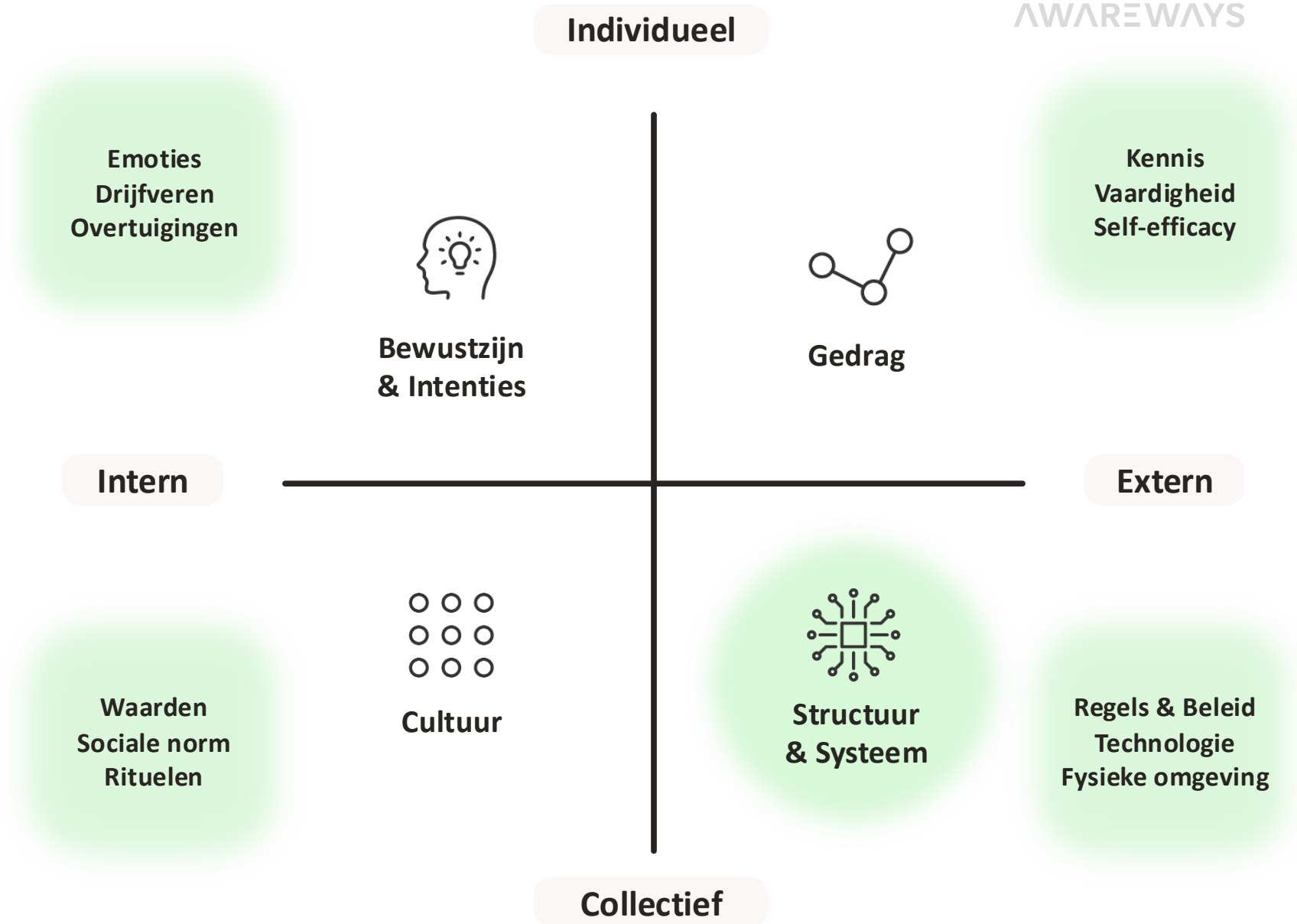
Shadow AI vervult een menselijke behoefte.

“Mensen kiezen van nature voor oplossingen die de **minste inspanning** vragen.”

Van Shadow AI naar Veilige AI

AWAREWAYS

Niet alle motivatie is gelijk...

Soms gebruik ik Shadow AI omdat een ander iets snel wilt

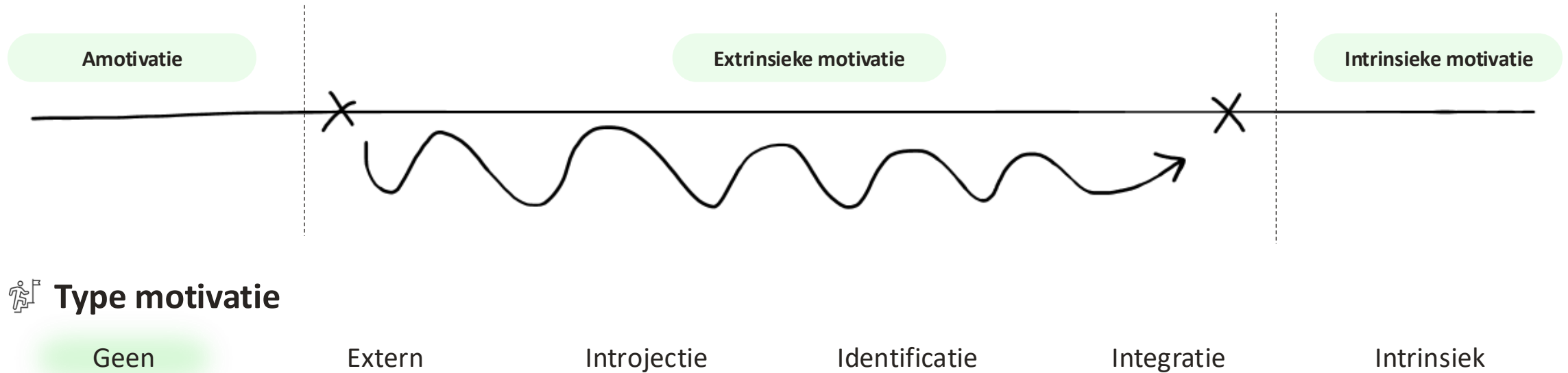

Soms gebruik ik Shadow AI omdat ik het beste resultaat wil

Soms gebruik ik Shadow AI omdat ik het gewoon leuk vind

Motivatie om **veilige** AI te gebruiken

Bijvoorbeeld:

“Ik vind het gewoon leuk om te laten zien dat je ook veilig met AI kunt werken”

Moeten

Willen

Niet voldaan

Psychologische basis
behoeften

Voldaan

Geen AI beschikbaar,
geen inspraak,
ervaren belemmering

Autonomie

Meerdere AI,
inspraak bij keuze AI,
gebruik naar eigen inzicht

Angst voor straffen bij
verkeerd gebruik AI,
geen ruimte voor
discussie over AI

Verbondenheid

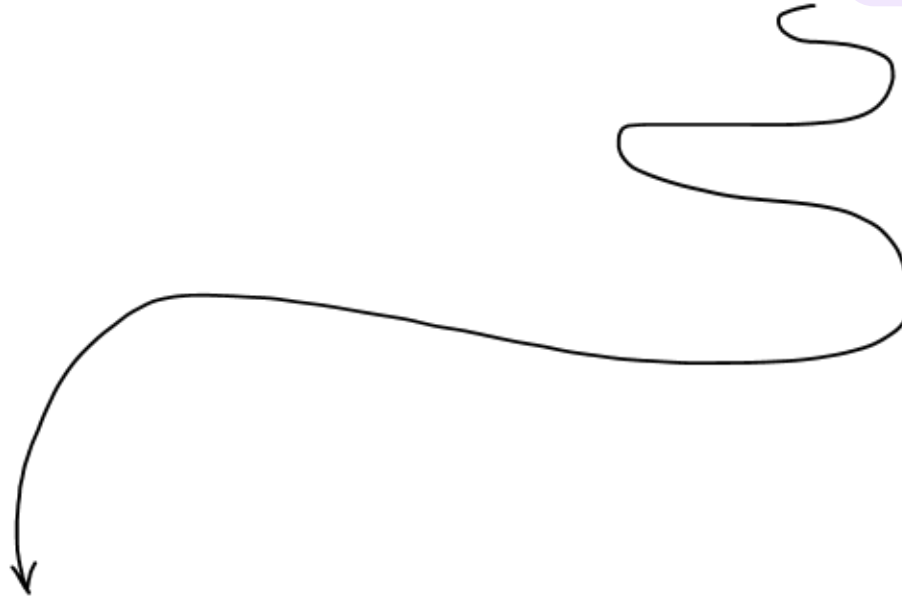
Actieve ondersteuning
voor AI-tools, interne AI-
gemeenschap

Vaag AI beleid,
ingewikkelde AI tool,
gebrek aan erkenning bij
veilig AI ebruik

Competentie

Toegankelijke AI
trainingen, succesvolle
resultaten met veilig
gebruik, erkenning

Verandering geeft weerstand

Eerst de handrem eraf

dan pas gas geven

Weerstand

Een emotionele reactie op verandering

Een kans om te verbeteren

Kans om te verbeteren:

Reactance
Beïnvloeding

Beperkt voelen en vrijheid willen herstellen
“Ik bepaal zelf wel welke AI ik gebruik”

Autonomie,
eigenaarschap

Scepticism
Inhoud

Twijfel over de inhoud
“Is deze AI dan wel echt zo veilig dan?”

Duidelijkheid,
transparantie,
vertrouwen

Inertia
Verandering

Behoud status quo, passief verzet
“Ik wil niet weer een andere (AI) tool leren”

Persoonlijk belang,
hoeveelheid en tempo
veranderingen

Weerstand

Omgaan met...

Reactance

Beïnvloeding

Verzeker
Autonomie

Geef keuze opties

Werk in kleine
stappen

Laat meebeslissen

Scepticism

Inhoud

Communiceer
snel en vroeg

Geef
garanties

Wees transparant

Ruimte voor
kritisch dialoog

Inertia

Verandering

Persoonlijke
relevantie

Werk in kleine
stappen

Vergroot
zelfvertrouwen

Erken de vraag naar
verandering

De psychologie achter Veilige AI

Zorg voor inzicht en een plan

Werk parallel aan structuur, bewustzijn, gedrag en cultuur

Niet blokkeren, maar faciliteren

Bied een duidelijke route aan voor het gebruik van veilige AI

Speel in op motivatie behoeften

Zorg voor autonomie, competentie en verbondenheid

Bied blijvende ondersteuning en training

Wacht niet totdat er nieuwe olifantenpadjes ontstaan

Erken de weerstand

Gebruik weerstand als een signaal en een groeikans

Kijk naar het hele plaatje van AI-geletterdheid

AWAREWAYS

Verifieer en valideer

AI kan hallucineren, check de feiten

Prompting is een vak

Geef context en specificeer het doel

Mensen 'in-the-loop'

De mens is verantwoordelijk voor de richting en de besluitvorming

Respecteer privacy

Deel nooit persoonsgegevens of bedrijfsgeheimen met openbare AI

Wat kun je morgen doen?

2. Faciliteer

Kies minstens één veilige AI-tool en stel deze centraal aan iedereen **beschikbaar**.

4. Train

Vergroot de competentie. Leer medewerkers hoe ze veilige AI **effectief** kunnen gebruiken.

1. Inventariseer

Vraag eerlijk:

“Welke AI-tools worden er **gebruikt**?”

“Welke maken echt het werk **makkelijker**?”

3. Kader

Deel een kort en duidelijk AI-beleid: Wat mag niet, wat mag wel en **waarom** doen we het zo.

5. Walk the talk

Geef zelf het goede voorbeeld. Deel resultaten die je **zelf** uit de veilige AI-tool hebt gehaald.

[connect.awareways.com/
trendrapport-2025](https://connect.awareways.com/trendrapport-2025)

Dank jullie wel

sjoerd@awareways.com

maarten@awareways.com